

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. FeleaABONA
Pentru 1 an 300 l

Sfânta Episcopie Ortodoxă Română a Aradului.

Nr. 2194/1940.

ANDREIdin mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Eparhiei Aradului,
Ienopolei și Hălmaagiului.

Prea Cucernicilor și Onoraților membri din cler și mireni ai Adunării noastre Eparhiale, har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos, iar dela smerenia Noastră arhierescă binecuvântare.

În temeiul art. 132 și 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm Adunarea Eparhială a Aradului în sesiune ordinară pe ziua de

Duminecă, 26 Maiu 1940

ora 9 dimineața, când se va oficia Sfânta Liturghie și Chemarea Duhului Sfânt în Catedrala din Arad, după care va urma deschiderea Adunării Eparhiale, în sala festivă a Academiei teologice.

Arad în 8 Maiu 1940.

† **ANDREI**
Episcopul Aradului**„Nostalgia Paradisului“**

Am schițat în numerile trecute ale revistei partea întâia și a doua din lucrarea d-lui prof. Nichifor Crainic. Partea a treia și ultima poartă acelaș titlu ca și cartea însași.

Ce va să zică: *Nostalgia paradisului?*...

Întrebarea aceasta se pune în legătură cu religia și raportul ei cu finalitatea culturii și a civilizației.

Spiritul omului e biciuit de puteri tainice; nu are odihnă pe pământ. E veșnic nempăcat în condițiile de viață în care trăește și face eforturi uriașe „spre alte moduri de existență. Pasărea e fericită dacă are un cuib; șerpii își au culcușurile lor; vulpile vizuinile lor. Singur fiul omului dintre toate făpturile pământului, simte că n'are unde să-și plece capul“, fie că trăește într'o peșteră, ca un troglodit, sau în palate aurite, ca un împărat.

El luptă și aleargă după fericire. Dar fericirea este un „ideal pierdut“. Despre patria fericirii, care e paradisul, ne vorbește religia. Ideea raiului pierdut aparține tuturor religiilor și întregului neam omenesc; „paradisul e un suspin adânc și universal“.

Tot ce face omul, toate strădaniile și înfăptuirile lui au de scop reconstituirea fericirii pierdute și presimțite. „Întreaga creație omenească se naște din nostalgia paradisului“.

Termenul nostalgie este alcătuit din două cuvinte grecești: nostos, care înseamnă întoarcere (acasă, în patrie) și algos, care înseamnă durere coplesitoare. „Nostalgia e astfel durerea de a nu mai fi în locul unde ai fost odinioară, pe care amintirea îl păstrează mereu prezent, ca pe un cuib al fericirii pierdute“; așa cum e dorul

de casă, dorul de țară, — din care s'a născut la noi doina.

Nostalgia paradisiului „e dorul de patria ce-rească a spiritului nemuritor“.

Ideea paradisiului are două înțelesuri; unul pământesc și altul ceresc. Paradisul pământesc este un loc „de frumusețe și de fericire“, tot una cu Edenul biblic, cu spațiul vârstei de aur, aurea aetas, dela începutul lumii.

Istoria lumii este ca un râu ce izvorește, curat, „din oceanul veșniciei, s'abate prin pământul păcatului tulburându-și apele de cleștar cu nămolul, pentru a se întoarce în cele din urmă, purificat, să se reverse în același ocean, din care a plecat“. Intre aceste limite se sbuciumă omul, pentru „a înfrânge distanța blestemată dela imperfecțiune la perfecțiune și dela moarte la nemurire“.

În sbuciumul său neodihnit, omul încearcă o mângăere, o reconstituire a raiului pierdut, prin creațiile de civilizație și cultură. Civilizația și cultura își au izvorul în nostalgia paradisiului. „Civilizația își are impulsul primar în memoria paradisiului terestru. Cultura își are impulsul primar în aspirația către paradisul ceresc“. Una vrea să refacă raiul pământesc, cealaltă raiul ceresc; amândouă pot sta în slujba desăvârșirii omului, dar pot avea și un „scop prometeic de a refăce paradisul terestru pentru propria-ți desfătare“; în acest caz au ceva din tragedia Turnului Babel.

În orice caz „nostalgia paradisiului e impulsul fundamental al plămuirilor omenești“ și sensul ultim al culturii e de ordin religios. Atât civilizația cât și cultura sunt în opoziție și în luptă cu natura căzută; una e cu ochii îndreptați spre pământ, în scopuri practice; cealaltă se mistue cu ochii spre cer, „sub zodia desinteresării și a gratuității“.

Este paradisul posibil?

„Raiul e zona spirituală a iubirii universale“. El e posibil de realizat prin iubire, în copii și monahi, chiar și pe pământ. „Iadul, scrie Dostoiewski, e durerea de a nu mai putea iubi“. Lumea se regenerează prin copii; „în natura copilăriei se ascunde paradisul viitor“. În slujba acestui paradis stă și arta. Ea îndeplinește în lume un rol revelator. Artistul e un prooroc; el revelează frumusețea și frumusețea e numele lui Dumnezeu. Deosebirea între profetul biblic și cel artistic este ca între descoperirea supranaturală și cea naturală. Artă aprinde nostalgia paradisiului lăuntric și a celui ceresc. Prin artă la fericire, la bucurie; „bucuria e fiica raiului și esența ei e iubirea frățească“.

Ne oprim aci cu darea de seamă asupra *Nostalgiei Paradisiului*. Am încercat să-i facem o scurtă prezentare, lucru destul de anevoios, deoarece gândirea dlui prof. Nichifor Crainic este atât de bogată în idei și slilul scrierilor d-sale atât de axiomatic, încât nu se poate ușor rezuma.

Nu am putut reda decât în linii mari de tot și în scurte citate câteva din titlurile și principiile eseurilor cuprinse în *Nostalgia Paradisiului*. Plăcerea de a cunoaște temeiurile și gusta frumusețile apologetice, dogmatice, mistice și literare ale acestei opere de epocală însemnătate pentru orientarea viitoare a culturii române, rămâne în treagă cetitorului cărții.

Dumineca slăbănogului.

Slăbănogii dela noi.

Slăbănogul dela scaldătoarea oilor, cel din Gadara, sau cel din Capernaum și alții și alții pe cari i-a tămăduit Hristos Mântuitorul, ne fac să ne gândim la slăbănogii dela noi: orbi, schiopi, uscați și alții. Ne avem și noi slăbănogii noștri. Priviți-i mai deaproape și veți vedea cât sunt de mulți. O mare parte din copiii născuți în țara noastră mor fără să ajungă vârsta de un an. În școală avem prea mulți copii cu fața de ceară, piperniciți și între cei cu părinți sărmani și între cei din părinți cu stare bună. Și la sate și la orașe avem un prea mare număr de copii cari nu pot face școală fiindcă sunt cu mîntea tâmpită. Avem școlă pentru surdo-muți și azilele pentru orbi, de ți-e mai mare jalea și mila să-i vezi.

Mare este durerea părinților cărora li s'a dat să poarte crucea de a avea astfel de copii. Și unde este omul care să-i poată mângăia? Unde e mâna care să li se întindă și gura care să le spună: „Talita, cumi“, sau: „Tinere, ție-ți zic, școală-te“. Unde este slăvitul graiu, scare să spună părinților îndurerați pentru copiii slăbănogi: „Aduceți-i la mine“, ca apoi să-i tămăduiască?

Pentru ce mor atâția copii în țara noastră îmbelșugată? De ce sunt atâția slăbănogi? Răspundea la întrebările acestea un învățat oarecare și spunea, că nu avem destui doctori în țară și mai ales la sate. Aceasta este adevărat. Dar sunt slăbănogi, cărora nu le-ar putea ajuta nici dacă am avea de fiecare casă câte un doctor. Căci, iată, ce spunea un doctor bun și cu tragere de inimă pentru neamul nostru: Sunt boli, pe cari știința doctorilor și leacurile din lume nu le pot vindeca. Sunt copii cu boala rea, numită „*ducă-se pe puștii*“ și e o boală groaznică, de ți se rupe inima când vezi vreun copil zbatându-se la pământ, făcând spume, mușcându-și limba sau buzele sau mâinile. Ți vine să zici că e ca îndrăciții despre cari se scrie în Sfânta Scriptură. Și știți de unde vine o astfel de boală? Parecă e rușine să și spui, dar bine ar fi să știe toată lumea, că astfel de boală groaznică au copiii zămisliti când părinții, sau cel puțin unu din părinți a fost în stare de beție. Tot din această pricină sunt unii copii cu mîntea tâmpită, de la școală nu poți scoate dela ei o judecată, sau o vorbă pe înțeles.

Prin păcatele unor tineri cari calcă porunca a șaptea dumnezeiască vin bolile de sânge de tot felul. Aceștia de obicei își îmbolnăvesc soțiile, iar copiii lor se nasc fără vlagă. Adesea se întâmplă să se nască morți, în chinurile aducătoare de moarte și pentru mamele lor. Tot din astfel de boli rușinoase se nasc *surzii și mușii, orbii* și cei mulți cu răni ce nu se mai închid. Dumnezeu nu se lasă batjocurit. Păcatul să pedepsește până în a șaptea viață.

Sunt însă și boli ce ne macină neamul din pricina că nu se păstrează curățenia trupească, curățenia în haine, în case. nu se deschid ferestrele caselor cu lunile, nici aerul, nici soarele nu pot să pătrundă în casă și vorba bătrânească se adevărește, că unde nu intră soarele intră doctorul. Mai adevărat este, că intră moartea. Tot așa

la mâncări și la gătitul mâncărilor, prea sunt multe femeile, cari nu țin seamă de curățenie. Altele își lasă familia fără o mâncare gătită cu gust și copiii slăbesc, se îmbolnăvesc și atunci se apropie tuberculoza. Dumnezeu ne-a dat o țară bogată, hrănim și popoare din alte țări și pe noi nu ne știm hrăni. Am putea să gătim din rodu-rile pământului atâtea feluri de mâncări hrăni-toare și întăritoare și de dulce și de post, dar nepăsarea și neștiința, peste tot lenea ne omoară în cel mai adevărat înțeles al cuvântului.

Am arătat, din prea multele boli care ne slăbănesc neamul, abia trei: beția, desfrăul și lenea cu necurătenia și cu nehrănirea. Sunt atâtea și atâtea alte boli încă, dar toate vin dintr'un păcat oarecare.

Da, avem prea puțini doctori, dar mai ales avem prea multe păcate. Unde este doctorul, unde este omul care să oprească boala, dacă păcatul nu încetează? Doctorii noștri buni spun, că e mai lesne să tămăduiești pe om până nu s'a îmbolnăvit. Dar ce să mai tămăduiești dacă nu-i bolnav? Se înțelege așa că trebuie să te ferești de boală, ferindu-te de păcat.

Cam în felul acesta: cel bolnav de tuberculoză, cel cu boli rușinoase de sânge, cel bețiv să nici nu se căsătorească. Iar tinerii, feciori sau fete, cari se gândesc la o căsătorie fericită, să-și păstreze curățenia sufletului și a trupului. Să se ferească de băuturi îmbătătoare. Mai ales la nuntă să nu beie, căci tot paharul de băutură îmbătătoare e o otravă pentru copiii ce li se vor naște. Nu mâncați și nu beți dintr'un vas cu bonavii. De altă parte femeile să se îngrijească să dea copiilor mâncări întăritoare, să țină curățenie în toate. Murdăria e și rușinoasă, dar e și păcat.

Slăbănogul dela scaldătoarea oilor zicea: „Doamne, om n'am, ca dacă se turbură apa, să mă bage în scaldătoare”. S'a găsit însă Dumnezeu-Omul, care l-a vindecat. În biserică apoi a zis Hristos Domnul către cel vindecat: *Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău.*

Slăbănogii dela noi să caute și oameni. Știința doctoricească esta un dar al lui Dumnezeu pentru alinarea durerilor omenești. Sfatul doctorului este prețios în tot chipul și bine fac cei care cer și urmăzesc sfatul doctorului. Adevăratul doctor al sufletelor și al trupurilor noastre este Hristos Domnul și sfatul lui este poruncă pentru toate veacurile. Iar porunca lui aceasta este: *De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău.*

Precum zice Scriptura, Hristos Mântuitorul pune înaintea noastră fericirea, și nefericirea, binele și răul, viața și moartea. Noi suntem slobozi să alegem. Ferindu-ne de păcat alegem sănătatea, fericirea, binele, viața. Făcând păcatul alegem slăbănogirea, bolile, nefericirea, răul, moartea.

Doamne, iată noi slăbănogii veacului de acum umblăm din om în om și nu găsim alinare slăbănogirii noastre. Dar pricina slăbănogirii noastre sunt păcatele noastre și aci tu singur ești omul, care să ne dai tămăduire. Căci Dumnezeu adevărat fiind te-ai făcut om adevărat, ca pe noi oamenii să ne ridici din adâncul păcatelor. Nu ne pedepsi după păcatele noastre, ci tămăduiește-

ne după mare mila Ta. Ridică-ne din patul durerii și rănduește-ne, Doamne, inger bun păzitor sufletelor și trupurilor noastre, ca să ne ajute a ne feri de păcatul aducător de boală și de moarte și te vom slăvi în veci. Amin.

F. C.

Ideea religioasă rusă

(După N. Berdiaef)

II.

Nu putem să ne facem o idee despre credința ortodoxă rusă după teologia oficială. Credința ortodoxă rusă nu a cunoscut punctul de vedere al doctrinei teologice obligatoare și constituite într'un sistem; ea n'a cunoscut scolastica. Raționalismul teologic nu s'a potrivit cu conștiința religioasă rusă. Ideea religioasă rusă afirmă că misterul vieții divine nu poate fi exprimat printr'o concepție raționalistă. Teologia rusă oficială a fost influențată de teologia catolică și de teologia protestantă. După concepția ortodoxă rusă membri ierarhiei eclesiastice n'au nici un dar special de a învăța doctrina. Un scriitor profan Khomiakoff a fost cel dintâiu teolog ortodox rus, fondatorul teologiei ortodoxe în Rusia. Spiritul ortodoxiei ruse nu poate fi studiat după tratatele de teologie. Acest spirit a fost răspândit în toată atmosfera pe care a respirat-o poporul rusesc și care-i viața lui. Spiritul acesta-l găsim în cult, în icoane, în viețile sfinților ruși, în „startchestvo” ruși, în pietatea poporului rus, în „streniki” (pelerinii) ruși și în oarecari aspecte a sectelor mistice, în operele eminente ale literaturii și gândirii rusești. Spiritul religios rus se simte peste tot într'un fel artistic sau etic de a fi, mai mult decât în forma logică sau rațională. Acest spirit a frământat nu numai viața vizibilă a Bisericii și doctrinele sale, ci toată viața spirituală a poporului rus. Marea experiență spirituală a sfinților ruși, a „starzi” ruși, va rămâne aproape inexprimabilă prin cuvânt sau prin gândire; ea n'a lăsat aproape nici o operă. Iată o diferență profundă între lumea catolică, unde sfințenia și misticismul a lăsat opere literare remarcabile! Rusul părăsind lumea, urmând drumul resignării, ajungând la sfințenie, nu mai poate să scrie și să mai creeze. El însuși devine o operă terminată, un produs al artei divine. Sfințenia rusă și contemplația mistică rusă a misterelor divine n'au dat nici o contribuție civilizației, cum a dat în Occident catolicismul, unde esteții se minunează de Sf. Francisc de Assisi, și unde oamenii de o cultură rafinată citesc și recitesc pe Sfânta Tereza. Sfințenia rusă, sfințenia lui Serafim Saroff, care a trăit în secolul al XIX-lea, nu devine nici odată o forță activă a civilizației. Viața spirituală rămâne conturată în adâncurile tainei! Ortodoxia n'a creat o cultură mare, impunătoare și variată ca și catolicismul în Occident. Ortodoxia Rusiei este penetrată de religia ortodoxă, iar aceasta n'a fost o forță

istorică de o putere exterioară comparabilă cu a catolicismului. Nu-i decât cultul ortodox care exprimă spiritul religiei ruse și care a fost o mare manifestare a culturii spiritului. Străinii au putut să se apropie de ortodoxie prin această putere a cultului. Occidentali, cari au trecut prin școala catolicismului și protestantismului, sunt obișnuiți cu o religie normativă, raționalizată și adaptată la cel mai înalt grad de civilizație. Ortodoxia rusească este forma creștinismului cea mai puțin normativă. În ortodoxia rusă experiența spirituală are un rol mai mic ca în altă parte, deci este mai puțin cultivată și dezvoltată, ca în sensul pe care-l are aceasta în Occident.

Occidentul obișnuit cu formele proprii ale creștinismului, greu poate înțelege cum credința ortodoxă conduce sufletele Rușilor și cum le înalță pentru o viață mai bună. Drumurile lor sunt diferite de ale creștinilor din Occident. Și aceasta nu atât prin predicile și învățăturile regulilor de conduită prin care credința ortodoxă face educație poporului rus, ci prin cult, prin Liturghie, prin misterul sacrificiului divin. Ortodoxia rusă este o religie esențial liturgică.

Credința ortodoxă ridică poporul nu cu ajutorul regulilor de conduită, ci prin exemplul vieții sfinților și prin cultul sfințeniei. Și în centrul vieții religioase, credința ortodoxă pune rugăciunea, care este convorbirea cu Dumnezeu, și nu o disciplină a vieții. Ortodoxia este cea mai desfăcută de viața pământească și temporală, și crede mai mult ca alte confesiuni, că omul este destinat vieții cerești și eterne; ea mai mult ca celelalte a păstrat legătura cu tradiția creștinismului primitiv și este mai puțin supusă influenței lumești. Catolicismul și protestantismul au devenit religii prea civilizate, prea adaptate prespectivelor de ordin pământesc. În ortodoxie tot ce contribuie la organizarea pământească, la viața civilizată, a rămas mai puțin dezvoltat. Ortodoxia nu se bazează atât pe disciplina sa, nici pe activitatea sa istorică; armatura de apărare și de cucerire rațională e lăsată la o parte. Ortodoxia se bazează mai ales pe darurile harismatice, pe acțiunea grației divine, pe puterea rugăciunii. „Startchestvo” este unicul mijloc de a conduce sufletele proprii ale ortodoxiei ruse.

Starețul este totdeauna un călugăr, dar el nu-i un membru al ierarhiei ecleziastice. El posedă daruri, grația particulară, căruia nu-i corespunde nici un indiciu exterior și normativ. Stareții sufereau persecuții din partea episcopilor și autorităților bisericesti, ei păreau reformatori și aproape sectari... Credința în autoritatea starețului este o credință în darurile spirituale particulare ghicite de popor și supuse voinței starețului, iar asta nu înseamnă a se supune unei autorități legitime și obiective cum este supunerea la un director de conștiințe în catolicism, ci înseamnă a se lăsa în forța puterii binefăcătoare a conducerii lui Dumnezeu, putere care lucrează în stareț. Și în aceasta constă lipsa de raționalism, profund și radical, lipsa de normativ și

lipsa de formalism a ortodoxiei. Nici o noțiune definită, nu poate exprima și determina biserica ortodoxă. Aceasta o susțin cei mai de seamă teologi și gânditori religioși ruși. Aceasta va să zică: *Biserica ortodoxă este cea mai aproape de esența primordială a Bisericii; adică, în istorie și în civilizație ea a fost mai puțin supusă influenței lumești.* Ideile de normă, de drept, de raționalism, de formalism și de legalitate, sunt arme pregătite de cultura laică, cu scopul de organizare pământească.

Biserica ortodoxă a fost în toate timpurile îndreptată mai mult spre etern, decât spre ceace e trecător. Caracterul eshatologic al creștinismului primitiv s'a păstrat mai bine în ortodoxia răsăriteană, decât în creștinismului occidental.

Prof. C. Rudneanu

Primele reviste bisericesti din Arad

de I. E. Naghiu

Cea mai veche revistă bisericască în limba română ¹⁾ e *Vestitorul bisericesc* apărut la Buzău, în 7 Ianuarie 1839, sub îngrijirea lui Dionisie Romano și a lui Gavriil Munteanu.

Cea mai veche ²⁾ revistă bisericască din Ardeal — apare în 1853 — e *Telegraful Român* de la Sibiu întemeiat de mitropolitul Andrei Șaguna.

În a doua jumătate a secolului al XIX, presa bisericască ortodoxă română din Ardeal se dezvoltă mult în Arad. În 1869, la 1/13 Februarie apare la Arad „*Șperantia. Foia literaria bisericască. Organulu societatei de lectura a teologiloru romani din Aradu*”. — Era revista societății de lectură a studenților în teologie de la Seminarul din Arad, redactată de 4 teologi: Custante Gurban, Ioan Besan, Iustinian Cernețiu și George Morariu. „*Spiritul rectorul*” ³⁾ acestei întreprinderi este clericul de cl. II Custante Gurbanu, regretatul protopop al Ienopolei; dânsul și girează foaia „pentru redacțiune”. Numărul I începe cu un cuvânt „*Către onorații leptori*” din care reproducem:

„Ca și pomul fraged, carele scăpând de agerimea iernei grele, la primele raze ale doritului soare de primăvară începe a învia și a înflori, promițând grădinarului fructe dulci, așa și spiritele noastre încălzite de razele sfinte ale soarelui culturii se simțesc în primăvara vieții lor legănate de simțăminte sublimă, de idei nobile, cari promit a produce fructe națiunii, pe cariera la care ne-am rezolvit.

„Această carieră destinată pentru noi e una din

¹⁾ Iosif Naghiu: Centenarul presei bisericesti. *Misionarul*, 1939. An. XI, p. 163.

²⁾ Onisifor Ghibu: *Presa bisericască la Români. Studiu istoric*. Sibiu, 1910, p. 16.

³⁾ Roman Ciorogariu: *Tribuna și Tribuniștii*, Cluj, 1934, p. 3-4 (Biblioteca Ziaristică Nr. 3-4).

cele mai onorifice, dar deodată e și una din cele mai grele: căci de căutam și frunzărăm istoria popoarelor civilizate, ne vom convinge că factorul cel mai potent al înaintării lor în cultură și civilizație, a fost clerul cult, care fiind adânc pătruns de sfințenia cauzei și a chemării sale, a știut lucra din răpuzeri la deșteptarea, luminarea și conducerea turmei sale la limanul fericirii, și a făcut toate, pentru ca să poată da socoată conștiințioasă tribunalului ceresc și posterității despre împlinirea misiunii sale.

„Tinerimea clericală din Institutul Teologic arădan, considerând importanța cea mare a chemării preoțești spre care se pregătește, a socotit orele sale cele libere mai bine a le putea folosi: dacă intrunindu-se mai adeseori, își va comunica unul cu altul cugetele și ideile sale și se va încerca a pune în aplicare învățăturile ce le primește de la profesorii săi. Cu acest scop s'a înființat aicea încă în anul trecut scolastic, societatea de lectură a teologilor, care a stârnit în animele tuturor clericilor cea mai vie interesare către deprinderile literare ce cad în sfera unui aspirant la statul preoțesc. Și fiindcă fructele anului trecut au fost în stare de a câștiga aprecierea și chiar lauda superiorității scolastice: jumimea clericală a cugetat să înfățișeze lucrările sale onoratului public nu numai spre acel scop, că literații noștri cei mai procopsiți să aibă ocaziunea de a vedea și cenzura progresul nostru: ci și pentru aceea ca prin lucrările noastre să putem chiar și folosi aceluia, pentru cari, după diferitele împrejurări, nu va fi de prisos materia instructivă a deprinderilor noastre. De aci a ieșit ideea unei foi literare-bisericești, redactată de jumimea clericală și această idee — mulțămită părintelui, ceresc — iată o vedem realizată când cu învoirea superiorității noastre scolastice, suntem în stare de a prezenta onoratului public foaia noastră sub nume de „Speranța” — care e menită să fie un organ pentru a comunica fructele deprinderilor noastre în cele ce se țin de literatură și cu deosebire de chemarea preoțească.”

În restul cuvântului introductiv, redactorii cer sprijinul publicului cititor.

(Va urma).

Ortodoxia și congresele interconfesionale

Sf. Sinod al României în anii trecuți a hotărât trimiterea delegațiilor oficiali la toate congresele mondiale interconfesionale. O măsură cât se poate de fericită.

S'a remarcat faptul, că la multe congrese religioase interconfesionale, dușmanii țării și ai neamului, profitând de absența noastră au debitat tot felul de ponegriri, prezentând Staul și Biserica ortodoxă română, într'o lumină defavorabilă. Ni se atribuia fățiș intoleranța și persecuția confesiunilor minoritare.

Astfel la congresul mondial religios din Oxford, un minoritar din Brașov ne acuza că în România nu există libertate religioasă și că minoritățile etnice sunt amenințate în existența lor. Asemenea la conferința creștinismului practic din Edinburgh, minoritarii unguri, profitând de absența noastră, prin pamflete improvizate, se tânguiau că în România se închid bisericile minoritare. Firește, aceste acte iredentiste, deghizate sub haina clericală și sub masca religioasă, au fost vestejite, atât oficial, cât și de niște participanți de ai noștri particulari.

Prezența delegațiilor Bisericii noastre, la asemenea congrese religioase mondiale, deservește un rol dublu, religios și național. Este interesant, cu cât interes privesc alte confesiuni la Biserica ortodoxă, cu aceste prilejuri. Suntem considerați ca depozitarii adevărului integral creștin. Anglicanii, catolicii vechi și protestanții, se apropie de noi. Avem datoria să răspundem cu bunăvoință, expunând adevărul ortodoxiei. Prin aceasta desigur nu schimbăm nimic din credința ortodoxă și nu ne asumăm răspunderi irealizabile. Este timpul, ca lumea să cunoască comorile de credință și simțire creștină ortodoxă. Reprezentanta noastră la asemenea congrese mondiale religioase pregătește terenul ecumenic, pentru reintegrarea creștinismului. Este apoi cea mai efectivă propagandă, cât suntem noi de toleranți și înțelegători, pentru credințele altora.

Prot. Ștefan Lungu

Cărți și Reviste

Meditațiile lui Savonarola în temniță la psalmul: Miluește-mă. Arad 1940, 46 pag. 20 lei.

În editura Diecezanei au apărut — retipărite din „Biserica și Școala” — meditațiile marelui predicator italian Savonarola, la psalmul 50, în vremea când era întemnițat din ordinele inchiziției catolice. Traducerea se datorește P. Cucernicului Florea Codreanu protopopul Aradului, bunul predicator al Evangheliei, devotatul lucrător în moșia Domnului și prețiosul colaborator al revistei noastre.

Pentru predicatori și pentru orice suflet de om sbuciumat și dornic de mântuire, meditațiile lui Savonarola în traducerea părintelui Codreanu sunt o bogată și substanțială hrană mângâietoare și luminoasă de suflet.

Octavian Marin: Spațiul fericirii. Sibiu 1940, 72 pagini, 30 lei.

Studentul dela Academia „Andreiană” din Sibiu Oct. Marin publică o broșură de axiome creștine în legătură cu următoarele titluri: Glasul unor dureri, Spre necunoscut un vâl alb de lumină, Pământ și alt spațiu, Centrul cosmic, Morminte vâruite, În mormânt viață, Statul și fericirea lui, Mistica spațiului metafizic, Lumina inaccesibilă, Lumina se arată Cezarului, Pe culmile fericirii, Lacrima fericirii.

Reproducem câteva, luate la întâmplare:

„Dela veacul creștin al părinților noștri primari și până astăzi, s'a săpat o adâncă prăpastie de impuritate a concepției revelate, ca izvor al mântuirii.“

„Războiul este victima acestei degradări“.

„Arta poate să fie concretizarea unei melodii, iar fericirea o trăire concentrică în ea“.

„Eu am experiat și am văzut oarecari etape de dezvoltare spre izvorul luminii cerești. În aceste etape am găsit oarecari stări cari fac posibilă apropierea în cercuri de lumină spre un spațiu al fericirii, am simțit acolo nădejdea acestei fericiri, în măsura în care mi-am înălțat ființa sufletului“.

„Doamne dă-ne nouă lumina cea adevărată și întunecul din orbitele ochilor vieții noastre îl luminează, ca să găsim cu toții drumul fericirii“.

În axiomele subtil gândite ale tinărului student scânteie o inteligență vie, se sbuciumă un suflet ales, licărește o bună speranță.

Innoirea, literară, socială, artistică. Director: *Tiberiu Vuia*. Nr. 10-11/1940. Abonamentul 200 lei anual.

Aradul de după războiul cel mare a avut parte de multe încercări publicistice, dar cele mai multe — ca să nu zicem toate — neisbutite. Dacă ne referim numai la revistele literare, ușor constatăm cum au apărut și, după o apariție foarte neregulată, repede au și dispărut.

Innoirea face o excepție onorabilă. Apare regulat și în al treilea an; un adevărat triumf.

Dl *Tiberiu Vuia*, eminentul ei director, ține în Arad cu mână tare și desigur cu grele sacrificii steagul preocupărilor literare și artistice. Meritul D-sale este cu atât mai evident, cu cât înaintașii D-sale au încercat dar nu au putut puita multă vreme pe umeri sarcina, pe cât de grea pe atât de frumoasă, de a ține aprins în Arad focul sacru al preocupărilor idealiste, beletristice.

În numărul de Sf. Paști dl *T. Vuia* semnează un miezos articol de fond: „Sub covăltâr pascal“, dl Gh. Moțiu despre: „Paradis și mântuire“ în legătură cu „problemele duhului românesc“; Ed. I. Găvănescu, ne dă câteva date privitoare la revista „Aurora Română“ ce-a apărut la Pesta în 1863; Filaret Barbu: „Despre cântările dela Prohodul din Vinerea Patimilor“; Virgil Birou: „Cum se nasc cântecele cărășene? Doina de pe Valea Dumii“. Poezii semnează tinerii poeți: Gr. Bugarin, V. Carianopol, P. Bortos, G. Popa, A. Munte și Petre Pascu, din *Psalmul* căruia reproducem aceste versuri de sinceră mărturisire și frumoasă rezonanță morală:

Suntem un vrej în jurul Tău, Inalte,
Ne ridicăm trufași spre Tine și, neghiobi,
Poruncii drepte nu vrem să-i fim robi
Și sufletul ni-l dăm pe oale sparte.

Arma cuvântului. Organ oficial al Episcopiei Militare. Apare lunar, redactată de un comitet de preoți militari, sub patronajul P. S. S. Episcopului Dr. *Partenie Ciopron*. Alba-Iulia, anul I, Nr. 1/1940.

Cu data de 1 Maiu 1940 apare o nouă revistă religioasă scrisă de clerul militar, pentru clerul militar, la Alba-Iulia. Este una dintre frumoasele înfăptuiri ale P. S. S. *Partenie* harnicul Episcop al Armatei, care în cursul păstoririi P. S. Sale a sporit numărul preoților militari cu 22 pe lângă cari, în cursul acestui an, se vor mai recruta prin concurs încă 20.

În primul număr se publică pastorală de Paști a P. S. *Partenie* către armată și articolele: „Să ne strângem rândurile“ de Prot. Lt. Col. I. Dăncilă, „O evocare“ de Prot. Maior Gh. Georgescu, „Învier și Renaștere“ de Pr. Căpitan Gh. Secaș, „Acțiunea creștină și națională în străjerie“ de Pr. Căp. I. Croitoru, O meditație de G. Benescu, „Sectanții și apărarea națională“ de Pr. Căp. S. Bulz.

Poezii, cărți și cronici interesante.

Dorim confratelui cu nume atât de grăitor și potrivit, viață lungă și spor la muncă.

Informațiuni

● **Prima Adunare eparhială** a Timișoarei s'a ținut la Dumineca Tomii, sub președinția P. S. S. Episcopului Nicolae al Oradiei. La deschiderea festivă au vorbit P. S. S. Episcopul locțiitor Nicolae, Ex. Sa Al. Marta rezidentul regal al Ținutului Timiș, dl Sever Bocu, Prot. dr. Șt. Cioroianu și dl dr. Moise Ienciu, delegatul ministerului Cultelor.

În cele două zile de ședințe s'au aprobat rapoartele secțiunilor și gestiunea Ven. Consiliu eparhial, s'a primit din partea Rezidenței Regale suma de 1.000.000 lei pentru reședința episcopală, s'au expediat convenitele telegrame omagiale, s'a hotărât trimiterea unor adrese de mulțumiri către Ven. Consiliu eparhiale din Arad și Caransebeș, s'au ales următorii membri reprezentanți în congresul național-bisericesc: Prot. dr. Șt. Cioroianu și dr. P. Țiucra din cler și d-nii A. Mocioni, dr. Al. Marta, dr. C. Băran și dr. V. Mercea dintre mireni, — apoi cele trei secțiuni ale Ven. Consiliu eparhial, precum urmează:

Secția bisericească: consilier referent ordinar Prot. Ion Gheția. Onorifici: Prot. dr. P. Țiucra, Pr. adm. protopopesc Moise Bortos, pr. Ion Rusu, pr. Melentie Șora, pr. Cornel Vuia. Supleanți: pr. V. Fizeșan, pr. Traian Barzu, pr. Dimitrie Țăranu.

Secția culturală: consilier referent ordinar Prot. dr. Șt. Cioroianu. Onorifici: protodiacon Sabin Evuțianu, Silviu Bejan, I. Călțun, Patrichie Rămneanțu, dr. Iuliu Coste. Supleanți: pr. Gh. Todan, Marius Bucătură, Vasile Pușcașu.

Secția economică: consilier referent ordinar: Prot.

Iosif Goanță. Onorifici: pr. L. Surlașiu, dr. I. Doboșanu, dr. C. Băran, R. Rafiroiu, dr. V. Mercea. Supleanți: pr. L. Deheleanu, dr. C. Balta, Ștefan Ștefanu.

● **Concubinii se pot căsători gratuit.** În urma intervenției Societății Femeilor Ortodoxe Române, Ministerul de Interne cu ordinul No 5422 din 16 Aprilie 1940 a aprobat ca toate persoanele aparținătoare cultului ortodox și trăiesc în concubinaj să fie scutite de taxele comunale, dacă se căsătoresc religios în timpul dela 1 la 15 Iunie 1940.

Ministerul de Finanțe cu ordinul No. 25.730 din 17 Aprilie 1940 a dispus ca persoanele arătate mai sus să fie scutite și de taxele de timbru.

În consecință toți credincioșii ortodoxi români cari trăiesc în concubinaj se vor invita:

1. Să se prezinte imediat la Oficiul Parohial ortodox român căruia aparțin și să ceară a fi înscrși în tabloul ce se întocmește de către paroh.

2. Să se prezinte până la 16 Mai 1940 și la serviciul stării civile cu actele de căsătorie pentru a li se putea face formele legale de căsătorie.

Informațiuni mai amănunțite se primesc la serviciul stării civile dela Primărie.

● **După revista bisericească „Viața adevărată”,** avem 1 patriarh, 6 mitropoliți, 19 episcopi, 7967 parohii rurale, 813 parohii urbane (în total 8780 parohii), 8269 biserici parohiale, 2188 biserici filiale, 164 capele, 49 paraclise, 65 capele școlare (în total 10.735 biserici), deservite de 9067 preoți, din cari: 45 sânt doctori în teologie, 2440 licențiați în teologie, 2087 cu Academia teologică, restul cu seminar superior sau inferior.

Situația diferitelor culte, după aceeaș revistă, este: Din totalul de 19 milioane suflete, cât a înregistrat ultima statistică, am avea:

1. Ortodocși 14 milioane, cu 8736 preoți, deci 1 preot la 1603 suflete; 2. Greco-catolici (uniți) 1.300.000 cu 1737 preoți, deci 1 preot la 740 suflete; 3. Romano-catolici 1.200.000 cu 774, deci 1 preot la 1550 suflete; 4. Reformați (calvini) 700.000 cu 867 pastori, deci 1 pastor la 807 suflete; 5. Luterani 400.000 cu 296 pastori, deci 1 pastor la 1351 suflete; 6. Unitari 70.000 cu 127 pastori, deci un pastor la 597 suflete; 7. Musulmani 170.000 cu 287 hogi, deci 1 hoga la 1603 suflete. Mai sunt: evrei 1 milion; armeni 10.000; lipoveni 50.000; baptiști 60.000; alte secte 40.000.

● † **Silviu Bejan** directorul liceului „Diaconovici Loga” din Timișoara a murit fără de veste dintr'un atac de cord, Luni seara în 6 Maiu c.

Defunctul s'a născut din familie de preot în comuna Sârbi din Bihor la 2 Febr. 1885. Studiile secundare le-a făcut în Oradea și Bichiș, iar cele universitare la Cluj.

Din 1908 a fost profesor de limba maghiară la Preparandia din Arad până în 1919, când a trecut director

la liceul „D. Loga” din Timișoara, unde rămâne până la moarte.

Il deplâng, pe lângă numeroșii elevi, soția și un fiu elev în clasa VII de liceu.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească.

● **Propaganda și persecuția antireligioasă** în U. R. S. S. își urmează cursul ei obișnuit. De pildă, după ocuparea Poloniei, proprietarii, preoții și jandarmii, fiind considerați ostili regimului comunist, au fost scoși de sub lege, adică parte omorâți, parte deportați în Siberia.

În câteva zile după ocupație au fost transportate cu camioanele și avioanele, apoi răspândite în teritoriul alipit la U. R. S. S. 75.000 exemplare din lucrările lui Lenin și Stalin, 15.000 pamflete, 60.000 gazete și reviste comuniste și 10.000 discursuri, în afară de conferențiarii și oratorii ambulanți care nu fac altceva decât cutreeră țara și vorbesc pretutindeni contra lui Dumnezeu.

Rezultatul acestor sfertări uriașe se pare însă că nu este tocmai înspăimântător, dacă ne gândim că la o populație de 180 milioane, abia 3¹/₂ milioane sunt atei declarați și dintre aceștia abia 259.269 sunt colhozieni (țărani) — cifre care le putem afla în aceleași proporții și sub stăpâniri ce încă nu s'au vândut... Diavolului.

Din rapoartele bolșevicilor se mai constată că în Rusia sunt încă 30 mii de biserici și 98 mii de preoți, dintre cari în Moscova 83 preoți și 18 biserici totdeauna pline de credincioși.

● **Credință și cultură.** Când vorbim despre puterea credinței și a culturii și căutăm în zilele noastre un exemplu edificator, desigur ne gândim la... finlandezi. Am mai amintit în coloanele noastre despre virtutea lor de vestiți cetitori ai Sfinței Scripturi. Din datele publicate de Societatea biblică britanică se constată că în anii 1936—1938 au pătruns în Finlanda 242.000 Biblii.

Tot despre Finlandezi aflăm de prin ziare că deși numără abia 3 milioane optsutemii locuitori, afară de gazetele zilnice, cetesc lunar 2 milioane cărți din biblioteci și 351.000 reviste.

Astfel, *cultura creștină a făcut din ei un popor de eroi*, un neam ce stă prin credința și virtuțile lui în fruntea popoarelor europene.

● **Dăruiri.** Biserica noastră din Glogovăț a primit, de sfințele sărbători a Floriilor și a Paștilor, următoarele daruri:

Credinciosul Savu Tătar cu soția Elisaveta au donat un prapor în valoare de 3.000 lei. Persida, mama părintelui Andrei Chirilă, un frumos stihar preotesc. D-l notar Matei Ardelean suma de 100 lei. Ioan Luta o toacă cu instalația necesară și cu 2 ciocane. Dimitrie Luca cu soția Florița au dăruit, pentru vopsirea crucii dinaintea bisericii, suma de 350 lei. Ludovic Popescu, comerciant, 1 kgr. de lumini. Ghiula, soția lui Gheorghe Tanțoș 1 ștergar, ș. a.

Generoșilor donatori le exprimăm mulțumirile noastre. Dumnezeu să-i binecuvinteze și să le răsplătească!

Pentru parohie: *Preot Andrei Chirilă.*

Nr. 2166/1940.

Comunicate

Liga Temperanța din România, de sub Inalta Prezidenție a Sanctității Sale Patriarhului și a Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale, are de scop **combaterea alcoolismului și educația civică, morală și religioasă a poporului.** În cadrul acestei activități se prevede în fiecare an organizarea „Zilei Temperanței” în Dumineca primă după 10 Maiu.

Invităm deci pe Cucernicii Preoți ca în 12 Maiu – Dumineca Mironosițelor – să combată în predică ce se va rosti la Sf. Liturghie indeosebi viciul beției și al desfrâului.

La conferința culturală ce se va ține pentru popor după Vecernia zilei, se va stăruii asupra temperanței și cumpătării în privința consumării beuturilor alcoolice, fiind aceste în dauna sănătății poporului, a familiei însăși și a urmașilor, pe lângă pagubele materiale ce derivă din păcatul beției.

Arad, în 6 Maiu 1940.

† Andrei
Episcop.

Prot. Caius Turicu
consilier ref. eparhial.

Nr. 2094/1940.

Arhiepiscopia Craiovei cu adresa Nr. 4293/1940, comunică că fratele D. Mustățâ a fost exclus din monahism pentru abateri grave dela disciplina monahală.

Consiliul eparhial.

Concursuri

Nr. 2129/1940.

Pentru întregirea parohiei Rădești, protopopiatul Gurahonț se publică concurs din oficiu cu termen de 15 zile.

Venitele sunt :

1. Sesiunea parohială constătătoare din 24 jug. pământ arător și fânaș.
2. Stolele legale.
3. Birul parohial, 7 Hl. porumb din fondul de bucate.
4. Casa parohială cu supraedificatele și grădină.
5. Întregirea salariului dela Stat.

Parohia e de clasa a doua.

Preotul va achita toate impozitele după beneficiul preoțesc din al său.

Cererile însoțite de documentele necesare se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad, în termenul concursului.

Arad, la 3 Maiu 1940.

2—2

Consiliul eparhial.

Nr. 2130/1940.

Pentru îndeplinirea parohiei vacantă Camna, protopopiatul Șiria, se publică concurs repetit din oficiu, cu termen de 15 zile.

Venitele sunt :

1. Sesia parohială constătătoare din 32 jug. cad. pământ, parte arător și parte fânaș și 16 jug. pământ primit prin Reforma Agrară ca răscumpărarea birului preoțesc.
2. Casa parohială cu supraedificatele și intravilanul.
3. Stolele legale.
4. 16 (șasesprezece) drepturi de lemne, competență din pădurea urbarială și dreptul de pășunat.
5. Întregirea salariului dela Stat.

Preotul va achita toate impozitele după beneficiul preoțesc din al său.

Parohia este de clasa I (primă).

Cererile de concurs însoțite de documentele necesare se vor înainta Consiliului eparhial din Arad.

Arad, la 3 Maiu 1940.

2—2.

Consiliul eparhial.

Nr. 1638/1940.

Pentru întregirea parohiei a II-a din Ineu, devenită vacantă prin moartea pr. Adrian Popescu, se publică concurs prin alegere cu termen de 30 zile

Venitele parohiei sunt :

1. Uzufuctul sesiei parohiale de 32 jug. pământ arabil, cu drepturile urbariale.
2. Stolele legale.
3. Birul îndatinat.
4. Salariul dela Stat.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, va catehiza elevii dela școala primară de Stat, sau într'alt loc unde va fi repartizat din partea superiorității sale, va substitui pe protopop în și afară de biserică, când va fi trebuință și va da ajutor protopopului în cancelarie la rezolvarea agendelor administrative ale parohiei și protopopiatului.

Pentru serviciile prestate în afară de biserică, va fi remunerat cu jumătate din stola achitată.

Alesul va achita toate impozitele către Stat și și comună, după beneficiul parohial.

Parohia este de clasa I. Cei ce doresc a ocupa această parohie vor cere invoirea P. S. Părinte Episcop eparhial pentru a putea recurge și și vor adresa cererile de concurs, însoțite de toate documentele justificative adunării parohiale din Ineu și le vor înainta Ven. Consiliu eparhial din Arad.

Candidații se vor prezenta în parohie cu aprobarea Consiliului eparhial și încuviințarea protopopului tractului.

Arad, din ședința adm. bis. dela 16 Aprilie 1940.

Consiliul eparhial.

1—3